

Opetuksen ja koulutuksen toimialan identiteetinhallinnan kehittämistyöryhmä, kokous 1/2020

Aika: tiistaina 27.8.2020 klo 10-12.30

Paikka: Skype-yhteyden välityksellä.

Paikalla:

Tomi Kytölä, pj	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Jonna Korhonen, pj	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Ilmari Hyvönen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Tero Huttunen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Joonas Mäkinen	Opetushallitus
Jussi-Pekka Pispala	Tampereen yliopisto
Minna Harjuniemi	Helsingin yliopisto
Kirsti Niemeläinen	Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Kimmo Mäkinen	Valtiovarainministeriö (12.00 asti)
Teemu Tukiainen	Digi- ja väestötietovirasto
Anneli Kupari	Digi- ja väestötietovirasto
Jaana Nevalainen	Suomen Kuntaliitto ry (11.58 asti)
Anne Hokkanen	Pro Lukio ry
Manne Miettinen	CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
Janne Savolainen	Työ- ja elinkeinoministeriö (12.00 asti)
Markku Virtanen	Työ- ja elinkeinoministeriö
Olli Vuorinen	Raisio seudun koulutuskuntayhtymä
Jari Harvio	Hämeenlinnan kaupunki
Kaisa Honkonen	Suomen eOppimiskeskus Ry
Victor Nyberg, sihteeri	Opetus- ja kulttuuriministeriö

Poissa:

Liisi Hakalisto	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Laila Puranen	Opetushallitus
Asmo Myllyaho	Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Markus Rahkola	Valtiovarainministeriö
Minna Lindberg	Suomen Kuntaliitto ry
Jussi Sutinen	Pro Lukio ry
Jukka Kohtanen	CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
Veli-Matti Lamppu	Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Kutsutut asiantuntijat:

Juha Mitrunen	Valtiovarainministeriö
Pasi Hotari	Helsingin kaupunki
Tatu Ulvila	Vantaan kaupunki
Jouni Kilpi	Vantaan kaupunki
Matti Pajunen	Vantaan kaupunki

Poissa:

Maija Koski	Tiera
-------------	-------

1 Kokouksen avaaminen ja työryhmän jäsenten esittely

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.05 ja toivotti kaikki tervetulleeksi identiteetinhallinnan kehittämistyöryhmään.

Käytiin lyhyt esittelykierron, jonka jälkeen puheenjohtaja esitteli kokouksen asialistan. Asialista hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Liite 1 [Asialistan esitys](#)

2 Asettamispäätös ja työryhmän tehtävät

Todettiin, että Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut työryhmän kehittämään yhteistä, kestävää ratkaisua identiteetin ja omien tietojen hallintaan sekä tunnistautumiseen opetuksen ja koulutuksen toimialalla eri sektoreiden ja toimijoiden tarpeet huomioiden. Työryhmän toimikausi on 1.6.2020-31.12.2022.

Asettamispäätös on lähetetty ryhmän jäsenille ja varajäsenille kesäkuussa. Asettamispäätös löytyy myös työryhmän Tiimeri-työtilasta.

Puheenjohtaja Tomi Kytölä pohjusti työryhmän asettamisen tarkoitusta. Hän korosti, että on tärkeää ottaa huomioon kansallinen ja kansainvälinen kehitys soveltuviin määrin, kun mietitään tulevaisuuden digitaalisia ratkaisuja.

Puheenjohtaja Jonna Korhonen kävi asettamiskirjeen läpi lyhyesti. Työryhmän tehtäviä ovat:

- määritellä identiteetin ja omien tietojen hallinnan ja tunnistautumisen ratkaisu ja toimenpiteet;
- määritellä syntyvän ratkaisun käytön periaatteet ja edellytykset ml. lainsäädäntö sekä tietosuojat;
- määritellä ja toteuttaa mahdollisten kokeilun/kokeilujen käyttötapaukset identiteetin ja omien tietojen hallintaan sekä tunnistautumiseen liittyen;
- tehdä ehdotus yhteiseksi ja kestäväksi ratkaisuksi identiteetin ja omien tietojen hallintaan sekä tunnistautumiseen opetuksen ja koulutuksen toimialalla;
- määritellä ja luoda tarvittavat tekniset ratkaisut identiteetin ja omien tietojen hallinnan sekä tunnistautumisen käyttöönottamiseksi sekä toimia toteutuksen ohjausryhmänä;
- määritellä ja luoda ratkaisun käyttöönottosuunnitelma ja ylläpitomalli;
- kytkeä työ ja tulokset muuhun julkishallinnossa tehtävään identiteetinhallintaan liittyvään kehitystyöhön mahdollisuuksien mukaan.

Tämän pohjalta työryhmän tehtävänä on tehdä esitys yhteiseksi ja kestäväksi ratkaisuksi identiteetin ja omien tietojen hallintaan sekä tunnistautumiseen opetuksen ja koulutuksen toimialalla, määritellä tarvittavat toimenpiteet sen toteuttamiseksi, sekä osallistua muuhun julkishallinnossa tehtävään identiteetinhallintaan liittyvään kehitystyöhön.

Liite 2 [Asettamispäätös](#)

3 Katsaus käynnissä oleviin hankkeisiin ja kehittämistoimiin

3.1 Valtiovarainministeriö

Kimmo Mäkinen esitteli valtiovarainministeriön ajankohtaiset hankkeet. Mäkinen esitteli hanketta digitaalisen henkilöllisyyden ja sen hyödyntämistapojen kehittämiseksi (Digitaalinen identiteetti), jonka keskeinen toimenpide on uusi ratkaisu henkilöllisyyden todentamiseen. Tavoitteena on että kehitettävä ratkaisu toteutetaan toimimaan mobiilisti puhelimesta. Digitaalinen identiteetti täydentäisi passia ja henkilökorttia, mutta toimisi myös välineenä digitaaliseen henkilöllisyyden todentamiseen.

Hanketta ei ole vielä asetettu, mutta on määrä asettaa syksyn aikana 2020. mobiilisovelluksen ensimmäisen osion on määrä olla hyödynnettävissä vuoden 2021 loppupuolella. Sovellus olisi täysimääräisesti käytettävissä vuonna 2022. mobiilisovelluksen julkaisu on mahdollista siinä vaiheessa, kun siihen saadaan identiteetintodennusratkaisu.

Lisäksi todettiin, että nyt käsillä olevan identiteetinhallinnan työryhmän työ on myös keskeisessä roolissa kyseisen ratkaisun kehittämisessä ja että yhteistyötä tulee tehdä.

3.2 Digi- ja väestövirasto

Teemu Tukiainen ja Anneli Kupari esittelivät Digi- ja väestöviraston palveluiden ajankohtaiset asiat.

Tällä hetkellä meneillään olevat toimenpiteet ovat Suomi.fi-tunnistus, KATSO alasajo, varmennekortit sekä aikaisemmin mainittu hanke digitaalisen henkilöllisyyden ja sen hyödyntämistapojen kehittämiseksi (Digitaalinen Identiteetti).

Suomi.fi-palvelu on laajassa käytössä. Kuluvana vuonna ylittyy 120 miljoonan tapahtuman vuosimäärä. Palvelua käytettiin myös onnistuneesti pääsykokeisiin tunnistautumiseen. Lisäksi syksyllä 2020 järjestetään SFI-tunnistuksen välityspalvelukilpailutus ja SFI-tunnistuksen eIDAS-välineitä laajennetaan.

KATSO-palvelu päättyy 31.12.2020 ja FinnAuth-palvelu korvaa KATSO-tunnisteet ulkomaalaisilla väliaikaisesti, kunne palvelu korvataan Digitaalinen identiteetti –hankkeen tuotoksella. FinnAuth-palvelu on ollut tuotannossa 11.6 alkaen.

Organisaatio- ja sote-varmenteet ovat aktiivisessa käytössä, erityisesti allekirjoitus- ja leimapalvelut ovat kiinnostaneet. Kyseisistä palveluista on käyty keskustelua useiden ammattikorkeakoulujen kanssa. Uusissa korteissa on NFC-tuki.

Lisäksi esiteltiin Digitaalinen identiteetti-hanketta, joka aikanaan tulee korvaamaan FinnAuth-palvelun. Hankkeen tarkoitus on mahdollistaa digitaalisen henkilöllisyyden osoittaminen julkishallinnon palveluissa tasavertaisesti kaikille. Hankkeessa kehitetään mobiilipohjainen ratkaisu, joka sisältää lupalompakon, mobiilihenkilökortin sekä sähköisen tunnistamisen toiminnon. Hankkeen esiselvityksessä on valmisteilla proto, jolla mallinnetaan identiteetin luonti niille, joilla ei ole HETU:a. Lisäksi on tehty muun muassa käyttäjäkyselyjä ja testausta.

Liite 3 [Tilannekatsaus DVV](#)

Esitykseen liittyen kysyttiin, josko hetuttomien tunnistukseen sisältyy myös hetuttomat huoltajat. Lisäksi käytiin keskustelua tunnistamisen haasteista, aikana jolloin suositaan etä-yhteyksiä. Esimerkiksi tutkinto-opiskelijat jotka eivät saavu Suomeen fyysisesti opiskelemaan ovat ongelmallisia, sillä silloin ei ole mahdollista -tunnistautua paikan päällä. Tässä vaiheessa paikan päällä tunnistautuminen vaaditaan.

Esiselvitys jaetaan mahdollisesti työryhmän luettavaksi.

3.3 CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Manne Miettinen esitteli lyhyesti tuotannossa olevista luottamusverkostoista Haka ja Mpass. Esityksessä käytiin läpi työryhmän työskentelyssä käsiteltäviä käsitteitä.

Korostettiin, että työryhmän tulisi määritellä ratkaistava ongelma mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jonka jälkeen pystytään paremmin suunnittelemaan työtä ratkaisujen löytämiseksi ratkaisuehdotuksia varten.

Liite 4 [Opetuksen ja koulutuksen toimialanidentiteetinhallinnan nykytila](#)

3.4 Digivisio 2030

Jussi-Pekka Pispala ja Kirsti Niemeläinen esittelivät Digivisio 2030:tä. Digivisio pohjalta on tarkoitus luoda korkeakoulutuksen ekosysteemi, jossa voisi ottaa kursseja muista yliopistoista kuin omastaan ja liittää kurssit portfolioonsa. Portfolio-mallilla tuettaisiin elinikäistä oppimista, mahdollistamalla osaamisen kartuttamisen ja keräämisen myös valmistumisen jälkeen. On tunnistettu, että oppijoilla on tarve saada omat tietonsa käyttöön. Portfolion toteuttamiseksi tarvitaan yksi elinikäinen kouluttautumisen tunniste, joka lisäksi pitäisi

pystyä antaa takautuvasti, jotta jo valmistuneet myös voivat kartuttaa osaamistaan. Lisäksi kansainväliset opiskelijat on huomioitava.

Linkki hankkeen sivuille: digivisio2030.fi

3.5 Digione -oppimisen uusi ekosysteemi

Tatu Ulvila esitteli Digione - hanketta. DigiOne-hankkeen tavoitteena on luoda oppimisen ja koulutuksen järjestelmiä yhteen kokoava valtakunnallinen digitaalinen alusta. Alustan tavoitteena on kasvaa opetusalan digitaaliseksi ekosysteemiksi, johon opetuksen järjestäjät ja alan toimijat voivat liittyä.

Tunnistettuja kehittämiskohteita ovat mm. Mpass-id:n laajentaminen opetushenkilöstön suuntaan sekä oppilaiden huoltajat saaminen identiteetinhallinnan piiriin.

Linkki hankkeen sivuille: vantaa.fi/digione

3.6 Helsingin kaupungin identiteetinhallintaratkaisu

Pasi Hotari esitteli Helsingin kaupungin identiteetinhallintaratkaisua. Hankkeessa luodaan identiteetinhallintaratkaisu eri tietovarannoista ja toteutetaan pääsynhallinta uusiin palveluihin Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Hanke-esittelyiden jälkeen todettiin, että työryhmän ensimmäisiä tehtäviä tulisi olla tehdä tietynlainen jäsentely identiteetinhallinnasta.

4 Työryhmän tiekartta ja työsuunnitelma syksyille 2020

Sovittiin että työryhmän työtä viedään eteenpäin erillisissä työpajoissa, joiden pohjalta tuotetaan selkeämpi suunnitelma ja tiekartta.

5 Kokoukset ja työtavat

Sovittiin että pidetään työpajoja käyttötapauksittain missä kootaan yhteen tässä kokouksessa käytyä keskustelua sekä tehdään määrittelytyötä. Jäsenille lähetetään Doodle-kysely työpaja-ajoista lähiaikoina. Ensimmäinen työpaja on tarkoitus pitää syyskuussa, ennen työryhmän seuraavaa kokousta.

Lisäksi todettiin, että työryhmän tulee panostaa viestintään ja dokumentointiin.

6 Muut asiat

Ei muita esille tulevia asioita.

7 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 1.10.2020 klo 13.00-16.00.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.03

Liitteet	Liite 1	Asialistan esitys
	Liite 2	Asettamispäätös
	Liite 3	Tilannekatsaus DVV
	Liite 4	Opetuksen ja koulutuksen toimialanidentiteetinhallinnan nykytila